

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «КОНТРОЛІНГ»

Гурбик Ю.Ю.

кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького

Біляєв С.С.

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького

Гаркунов Д.Ю.

студент факультету інформатики, математики та економіки,
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Ключові слова: контролінг, управління, управлінській облік, система, підприємство

Key words: controlling, management, management accounting, system, enterprise

Сучасні складні умови розвитку української економіки, передбачають необхідність у застосуванні підприємствами сучасних концепцій, підходів, методів та інструментів у системі менеджменту та господарській діяльності. На наш погляд серед них важливе місце посідає контролінг, адже включає інструментарій оперативного, тактичного та стратегічного менеджменту, нові методи планування, обліку і контролю, які спрямовані на досягнення ним поставлених цілей та завдань.

Поняття «контролінг» з'явилося в українській управлінській діяльності в 90-х рр. XX ст. Це було пов'язано з переходом нашої держави до капіталістичної господарської системи та необхідністю адаптувати процес управлінського обліку підприємств до нових

(ринкових) відносин. Це поняття було запозичено у Німеччини, оскільки там воно офіційно вживається в теорії та практиці менеджменту. Слід зазначити, що термін «контролінг» у англійських країнах практично не використовується, адже у Великобританії та США застосовують поняття «управлінській облік».

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що серед українських та зарубіжних дослідників поширеним є розгляд контролінгу, як насамперед системи, тобто цілісної «будови», яка складається із взаємопов'язаних елементів (табл.1).

Ми погоджуємося з науковим поглядом О.С. Другової, яка стверджує, що існує неоднозначність трактувань, які характеризують внутрішній зміст поняття «контролінг», при цьо-

Таблиця 1

Тлумачення поняття «контролінг»

Автор	Визначення поняття
Р. Манн, Е. Майер	Система регулювання, яка дозволяє фірмі отримати максимальний для даних умов прибуток [4, с. 34].
І.Є. Давидович	Спеціально сконструйована система на основі інтеграції методів планування, обліку, аналізу, нормування, контролю та управління, яка забезпечує отримання, опрацювання та узагальнення інформації про діяльність підприємства [1, с. 9].
М.С. Пушкар., Р.М. Пушкар	система спрямована на ефективне коригування і синтезування управлінських рішень, націлених на досягнення кінцевих цілей підприємства [5, с. 191].
Г.О. Колесніков	система управління процесом досягнення кінцевої мети підприємства та результатів його діяльності через систему управління прибутком підприємства [3, с. 121].
Терещенко О.О	інтегрована саморегулююча система методів та інструментів, яка спрямована на функціональну підтримку прийняття управлінських рішень і включає координацію планування, обліку та контролю, а також інформаційне, методологічне забезпечення та внутрішній консалтинг [6, с. 58].

му найчастіше його ідентифікують як: діяльність щодо забезпечення ефективного управління; управління процесом одержання прибутку; діяльність з інформаційного забезпечення управління; механізм саморегулювання діяльності; механізм координації системи управління; контроль, що охоплює всі сторони діяльності; управлінський облік; коментуюча функція менеджменту; діяльність, спрямована на оцінку всіх сторін господарювання; обліково-аналітична система [2, с.70].

Отже, дослідивши наукові праці українських та зарубіжних учених щодо сутності поняття «контролінг» у сучасній системі управління підприємством, зазначимо, що ця проблематика має міждисциплінарний та поліаспектний характер і потребує

подальшого науково-теоретичного обґрунтування й осмислення

Література

1. Давидович І.Є. Контролінг: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 552 с.
2. Другова О.С. Генезис поняття «контролінг». Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 9-1. С. 69-72
3. Колесніков Г.О. Менеджерський словник: навчально-довідкове видання. / укладач Колесніков Г.О. Київ: ВД «Професіонал», 2007. 288 с.
4. Манн Р., Майер Э. Контролінг для начинающих. Москва. Финансы и статистика, 1992. 208 с.
5. Пушкар М.С., Пушкар Р.М. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту. Тернопіль: Карт – бланш, 2004. 370 с.
6. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 268 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ НАУЦІ

Гурбик Ю.Ю.

кандидат наук з державного управління,
старший викладач кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького

Долгих А.С.

студентка факультету інформатики, математики та економіки,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького

Ключові слова: ресторанне господарство, заклад ресторанного господарства, класифікація, критерій

Keywords: restaurant business, institution of restaurant business, classification, criterion

В сучасній економічній ситуації, яка склалася в Україні розвиток ресторанного господарства, являє собою особливий науково-теоретичний та практичний інтерес, адже дана галузь народного господарства є невід'ємною частиною життя населення і кожної людини зокрема. Значний розвиток ринкових відносин в сфері ресторанного господарства супроводжується стрімким зростанням конкуренції між ресторанами, барами, закладами швидкого харчування та іншими підприємствами, обумовлює необхідність пошуку у вітчизняній науці нових моделей, інновацій та підходів до їх класифікації, які сприятимуть підвищенню їх конкурентоспроможності, допоможуть краще пристосуватися до сучасних умов та викликів, які виникають у сфері послуг України.

Слід зазначити, що дане наукове дослідження характеризується своєю складністю, адже не існує єдиної роз-

робленої класифікації закладів ресторанного господарства. Кожна держава розробляє, затверджує та оприлюднює свої стандарти та критерії на основі яких відбувається класифікація підприємств громадського харчування.

Грунтовний та комплексний аналіз вітчизняної наукової літератури, дає підстави виокремити два основні аспекти класифікації закладів ресторанного господарства – нормативно-правовий та науково-дослідницький (табл. 1)

Таким чином, розгляд зазначених класифікацій закладів ресторанного господарства показав, що дана проблематика потребує свого подальшого наукового дослідження, для того щоб розробити оптимальну класифікацію яка б відображала та враховувала сучасний стан розвитку підприємств ресторанного господарства в Україні.